

מסורת הש"ס

(א) וַלָּקֵמַן חַיָּיָה, (ב) נָגַעִים פִּיג מִיַּד וּפִיט מִיָּא, (ג) וַתּוֹסַפְתָּה דַּעֲשֵׁם פִּיג הַיִּצְבֵּן, (ד) וַיָּלֵד וַתֵּלֶן, (ה) נָגַעִים פִּיט מִיָּא עִי, (ו) נַפְתָּחִים עַה, (ז) תּוֹסַפְתָּה דַּעֲשֵׁם פִּיג וַהֲיִצְבֵּן, (ח) וַנְּטַרְפָּה רַשִׁינָא, (ט) יָלֵד מַלֵּי גִירִים, (י) יִשְׁיִן לַעֲיָר, (יא) וַיִּלְדִּי דַפְלִיטָא, (יב) וַנְּעִיעַ תּוֹסָא עִי עַד דִּיה אַמְרָא,

**מוסף רש"י**

חידודה קודם לליבונה. קודם שחיטה הימין גליטון הוא נחתך בחידוד (דקמן יז). ברמץ. אפר רומח (פסחים עה). בגפסית. מין סיד הוא (שם).

**רבינו גרשום**

שניה עכשיו כואב לו ביותר והוא מרצה בדם עולה כי אולי לברר מצוה. לא כצע על פורסה כלומר לא היה נחתה: ליבן סכין ששרפה באור עד שהיה אדום. חידודה קודם לליבונה כלומר מחמת חידוד נשחטה לא מחמת האור שוו ליבון: מטמאין בשבוע אחד כלומר דבשניהם תחיבי והסגירו שבעת ימים שנאמר בשני סימנים בשער לבן ובפסיון כלומר דבשניהם כתוב אם פשה תפשה והנה נחפך שער לבן בבהרת אלא למה חלקום לו מזה חלומר עכשיו ששניהם יש דין אחד לומר שאין מצטרפין זה עם זה שאם היה חצי גריס שחין וחצי גריס (בהרת) [מכוח] אין מצטרפין: לכה בעין או באבן כלומר שחם אותו עץ או אבן במקום שחותכין אותו: בגפת פסולת דריתים. לאיתוויי אבר מעיקרו כלומ' כשחותכין אבר מעקרו חם הוא ביותר והוא שחין. ואי זהו מכוח [נבוח] ברמץ באפר עם גחלים דקים בסיד רוחת השפשוף הסייד חם הוא כמה ימים לאחר עשייתו. בגפסים רוחת פסולת הברול שהנפח משליך מכירתו וכל דבר הכא מחמת האור כגון אלו זו מכוח. ותניא אם שחין קודם למכוח כלומר שאם הוה שחין עליו והיה מוטבר ב' ימים או ג' ואח"כ בא על השחין מכוח ביטל מכוח את השחין ומתחיל ימי הסגירו והכא היכי דבר כגון דהוה חצי גריס וכו' כלומר מאי חבטא קדים כלומר המכה והיינו שחין ואתי חבלא כלומר הלחבן והיינו מכוח ומבטל ליה חבטא כמו דלא היה שם כלום עכשיו הוה ליה שחין ומכוח ולא מצטרף או דילמא חבלא קדים ואתי חבטא ומבטלי להבאל והוה ליה חבטא ושחין ומצטרפין: ת"ש דאמר זירא ליבן סכין ושחין כו' אלמא חבטא קדים וכך הכא דחבטא קדים ואתי חבלא ומבטל

ליבן. צאור. בלשון חכמים נקרא ליבון וצלשון הלועזים קורין בצלמותי: **שחיטתו כשרה**. ולא אמר שריפה היא זו ולא שחיטה: **חידודה קודם לליבונה**. מקדים וממחר לחתוך קודם שמיכה הצהמה מן האור: **והאיכא לרדיון**. דסכין כשנכנס למוך החתך קודם שמשחט רוצ הסימנים היא שורפת את שחיטה שהרי ושת נקוצתו במשהו ליערף ושריפה כנקצ הוא: **מירווח רוח**. מתרחצ החתך מלדי הסכין מכאן ומכאן ואין נוגע ויהסימן אלא חידודו של סכין: **והכה צו**. טאת האדם מכה בכת: **משום שחין נדון**. לענין נגעים כדמפרש לקמן. שחין צא ע"י חוס שמתחמם מחמת כח ההכאה ומכוח צאה מחמת האור והכא דאיכא תרוייחו צהי מינייחו דיינין ליה: **למאי נפקא מינה**. באיזה דבר חלוק דין מכה משחין דמיצעי לך: **מטמאים בשבוע אחד צשני סימנים בשער לבן ובפסיון**. שאין צהן הסגר שני כמו שכתוב (ויקרא יג) בשאלת ובספתת צ' הסגרות שאם עמד צעיניו ולא פשה שצו ראשון מסגיר אותו צשניה שמא יפשה ויחליטנו אצל בשחין ומכוח לא נאמר אלא הסגר אחד ואם עמד צעיניו בשבוע ראשון שוב אין מסגירו לטמאו אלא פוטרו והולך: **צשני סימנין**. הך דמפרש: **שער לבן ופסיון**. אם פשה ולא כנתק שסימן טומאתו בשער נהוצ: **ולמה חלקו כהצוב**. צשני פרשיות ופירש משפט כל אחת צה ולא יצרפס יחד שהרי משפטן שוה ויהי לו לכתוב כי יהיה צו צעורו שחין או מכוח: **שאין מצטרפין זה עם זה**. לשיעור נגע כגריס חצי פול שאם עלה צו חצי גריס מחמת חוס מכה שלא ע"י האור וחצי גריס אצלה ע"י כויית האור אין מצטרפין א: **שחין**. לשון חמימות כמו (יומא דף גג:) שנה שמונה וכדמתרגס יונתן תמומי ראיתי אור שחיית (ישעיה מד): **לקה צאצן**. הכה וצבכ צאצן אפילו צלא חצורה דכל מכה מתחמם הכשר מיד ע"י ההכאה: **בגפס**. שטמנין ירו צפסולת

של וימים והוא חס מאד מאליו ונכוה: **אצר מעיקרו**. ממקום שעוקרים העופרת והוא חס: **גחלת**. פחס שלא צבה: **רמץ**. אפר חס וכך שמו בלשון ערבי: **גפסים**. מין סיד ושורפין אותו כמין סיד: **ופניא שחין ומכוח ור'**. כולה הך מתנייתא מנטרטי הכא לפירושי מאי תיבעי לן דהא צעיא דלעיל הכי איבעיא לן ליבן שפוד והכה צו אחיה הצל קודם לצא הצל המכה או הצל האור ונפקא מינה לכדתניא דהולכין אחר האחריון דתניא שחין ומכוח צמקוס אחד צאותו מקוס שלקה צראשון לקה צשני צאותו גריס עצמו: **ציטל אחריו אם הראשון**. ונפקא מינה לענין צירוף שאם היה צו חצי גריס שחין ולקה צאור צאותו חצי גריס נהפך אותו (א) גריס ונעשה מכוח ואם חזר ולקה לאחר זמן אצל מכוח זו שלא ע"י האור ונולד צו חצי גריס שחין אחר ונעשה שלם אין מצטרף עם הראשון וטוהור והשתא אהני ליה ציטול שאילו לא ציטול חצי גריס הראשון היה זה מצטרף עמו: **והכא ה"ד**. לענין צעיא דלעיל ויהיצי מתצעי לן: **וליבן שפוד והכה צו**. וצהכאה זו יש תורת שחין ותורת מכוח ואיציעא לן הי קדים ואתי דליתי צתרא ונצטליה: **חבטא קדים**. כח ההכאה קדים להרע לו לאדם והוי שחין ואתי הצל ויהאור אחרון ומצטל ליה וה"ל מכוח ולא מצטרף צהדיה חצי גריס קמא דה"ל שחין ומכוח: **חידוד שאני**. דמתק שיהא חד אין הצל האור שבו חזק ותחייתו קדם להצלו: **אלמא חבטא קדים**. ואחי הצלא ומצטל ליה: **דברוייה מצרו**. שלא הכהו צבכ אלא דקרו ואין כאן חבטא אלא הצל אצל הכהו דאיכא חבטא אימא דהא הוה צתרא ומצטל הצלא: **מצרו**. פויינ"ט צלע"ז: **של עצודת כוכבים**.

שמשמים צה קרצנות של עצודת כוכבים ואסורה צהנאה כדאמריין צמסכת ע"ז (דף נא:) אצד תאצדון את כל המקומות (דגריס יצ) צכלים שנשתמשו לעצודת כוכבים הכתוב מדבר: **מקלקל הוא**. ואין זו הנאה צשחיה היו דמיה מרצוין מלאחר שחיטה צשחיה היא עומדת לג' דצרים לגדל ולדות ולחרישה ולאכילה: **לחסוך**. מתקן הוא דכיון דשחטה להכי קיימא: **צמוסונס**. דהוי מתקן והוי הנאה שאם לא ישחטנה תמות: **צאטמי דקיימי לקורצנא**. תחסיס טוציס ירך וכתף וחזה וידקיימי לשלחן דורון לאדם חסוב וזה שחתך הפסידן: **וסיפוק ליה**. אף על גב דהוא מקלקל אסור לחתוך משום שמוניית דאיסורא דנצלות שנצלו צצסין: **חחדשה**

## הכל שוחטין פרק ראשון חולין

## ח.

**והא איכא צדדין**. משמע מכאן שאם צשעת שחיטה ניקצ הוושט כנגד מה ששחט טריפה דהכא הוה צעי למיסר משום לרדיון אי לאו משום דמרווח רוח: **במשבאים בשבוע אחד בשני סימנים בשער לבן ובפסיון**. כך דינו דצסוף שצו ראשון מטמא אם פשה או אפי' לא פשה מטמא כי

איכא שער לבן וכן צתחלה מטמא בשער לבן אצל צסוף שצו אם אין שער לבן ולא פשה אע"ג דעמד צעיניו ולא כהה טוהר אצל שאר נגעים צעי הסגר פעס שנית והלשון קת קשה דלא הוה ליה למימר מטמאים אלא מטהרים שאין כן צשאר נגעים דצעו הסגר ויזי"ל דה"ע קאמר מטמא בשער לבן ובפסיון דוקא אצל אי אין שער לבן ולא פשה אע"ג דלא כהה טוהר: **בחבמי טבריא וכו'** דבר שצא בא מחמת האור. אפילו רצי יוסי דחשיצ ליה צפ' כירה (שבת דף נט.) מולדת האור משום דמיחלפא אפיתחא דגיהנס שמא כלן היה מודה דנדון משום שחין ולא משום מכוח כיון דהאי אור צידי שמים: **מותר לשחוט בה מקלקל הוא**. אע"ג דצסוף פרק אלו דצרים צפסחים (דף עג.) מחייב לענין שצת גצי שוטט צשצת צחון לעצודת כוכבים משום מיקון כל דהו דתקן להוציא מידי אצר מן החי שאני שצת דמלאכת מחשבת אסרה מורה וכיון שיש תקון פורתא חשיב מלאכת מחשבת שלכך תמכין אע"פ שקלקולו יתר על תקונו אצל לענין נהנה מעצודת כוכבים לא חשיב הנאה כיון שקלקולו יתר על תקונו:

**ישלצבנה באור**. הא דמתן צסוף מסכת ע"ז

(דף עה:) סכין שפה צקרקע והיא טוהרה דסגי צנעליה צקרקע עשר פעמים ולא צעי ליצון היינו לחתוך צה צונן כדאמר התם צגמרלא והכא דמוקי לה כשליצנה צאור כדי לייסצ דאפילו יהא צית השחיטה רוחת ומימה דמשמע הכא דצעי ליצון וכן משמע נמי התם צתוספתא דמסכת ע"ז (פ"ט) דקמני השפודים והאסכנלות והסכינים מלצנן צאור ומימה דצפרק כל שעה (פסחים דף ד:) משמע דסגי צהגעלה דקאמר הני סכיני דפיסחא היכי עצדינן להו ומסקינן הלכתא אידי ואידי צרותחין ואורי"ת דיש לחלק גצי חמץ משום דהיתירא צלע דצענין וזה מחלק צסוף מסכת ע"ז (דף עג.) אע"ג דהשתא י דצלעיי הוי איסורא מ"מ צשעת צלעיה הוי היתירא אע"ג דרצ אשי גופיה מחלק כן צמסכת ע"ז (דף עג.) ובפסחים (דף ד:) קאמר רב אשי לדידי חדמי עצדי לי מחמיר על עצמו היה ונראה דהא דמסיק והלכתא אידי ואידי צרותחין הוי מסקנא דמילתא דרצ אשי ועוד אורי"ת דהכא וצתוספתא איירי צצכינין גדולים שזולין צהן צשר והוי תשמישן על ידי האור ולהכי צעי ליצון ודיקא נמי דקא חשיב להו צתוספתא צהדי שפודין ואסכנלות אצל סכיני דפיסחא מיירי צצקטינס והסכינים ישינס שאנו לוקחים מן העוצדי כוכבים היה אומר ה"ר

צן ה"ר מאיר צצריכין ליצון מפני שדרך העוצדי כוכבים לתקן צהן נר שדולק צהן חלצ וגס מהפכין צהן צשר על גצי גחלים וחומצין ור"ת היה אומר כיון דאין עיקר תשמישן לכך לא חיישינן דלמא אתרמי ועצד הכי ועוד אפילו אתרמי ואשתמש צו על ידי האור סגי צהגעלה דכל מה שסופו לפלוט על ידי רוחחין פולט צהגעלה ראשונה ואין זה דיוק דלילמא כיון שנשתמש צו על ידי האור אין יוצא מידי דופיו לעולם צהגעלה צלא ליצון ופולט צמיד צכל הגעלותיו מידי דהוה אכלי חרס דלא סגי ליה צהגעלה ולא אמר כל מה שעמיד לפלוט פולט צהגעלה ראשונה אלא אינו יוצא מידי דופיו לעולם ט: **השוחט**

(א) נראה דל"ל אסור לשחוט גם כה לחתוך צה צשר צלאו איסור דמתקן.
**חחדשה**

### עין משפט ור מצה

לח א מיי פ"א מלהכות שחיטה הלכה ככ סמג עשין פפ טושי"ע י"ד סימן ט:

לפ ב מיי פ"ה מלהכות טומאת רעת הלכה ד:

ג [מיי] שם הלכה ה [ו]:
ב ד ה מיי שם הלכה א:
**מא** ו מיי שם הלכה ו:
**מב** ז ח ט מיי שם הלכה צ:

**מב** י ב מיי פ"ז מלהכות ע"ז הלכה יט סמג לאוין מה טושי"ע י"ד סימן י סעיף א [וסימן קמג סעיף צ]:

**צעי רש"י**

פרייז"ט. נוקב.

**שיטה מקובצת**

[א] ואין נוגע בסימן אלא חידורו של סכין: [ב] והכה בו מכה ככת כצ"ל: [ג] אין מצטרפין לדנוו צרעת אלא טוהר הוא הס"ח: [ד] לקה באבן הכתוב האבן ככת אפי' כצ"ל: [ה] נהפך אותו חצי גריס ונעשה: [ו] לענין בעיין דלעיל דחבצי לן: [ז] ואתי חבל שבא אחרון ומבטל: [ח] ודיקיימי לשלחן דורון י"ב כס"י צ"א והוה מקיימן לשלחן וכו': [ט] דבעו הסגר שנית ור"ל דה"צ קאמר:

**רבינו גרשום (המשך)**

לחבטא והוה ליה שחין ומכוח ואין מצטרפין לא חידור שאני ומשום הכי אמרינן הכא דחבטא קדים אבל התם אמרינן דהבלא קדים ואתי חבטא ומבטל להבאל והוה ליה שחין ושחין ועדיין שואל אני שאלתי דלא יכילינן למילף מהכא. ת"ש ליבן שפוד והכה צו כו' אלמא חבטא קדים ויעדיין דנעץ אותו בשפוד ומשום הכי אמרינן הכא דחבטא קדים אבל התם לא אמרינן דחבטא קדים אלא הבלא ואתי חבטא ומבטל להבאל והוה ליה שחין ושחין ועדיין לא יכילינן למילף מהכא: סכין של ע"ז מותר לשחוט בה. מפני שמקלקל: ואסור לחתוך בה בשור. מפני שמתקן: פעמים שהשוחט אסור במסוכנת. כלומר דמתקן הוא: באטמי דקיימי לקורבנא כלומר דהוי רוצה ליתנם ואינו רוצה שיתחבכו איברים [אברין] עכשיו כשיחתכם מקלקל שמוניית דאיסורא אסור לשחוט (ב) בהמה אחרת ולא משום דאסור לחתוך בה בשור דמתקן. לא בסכין חדש כלומר שאינו

(א) נראה דל"ל אסור לשחוט גם כה לחתוך צה צשר צלאו איסור דמתקן.